

De politieke bijmaak.

In onze beide artikelen, getiteld: *Uiteenlopend inzicht*, is een poging gewaagd, om de eigenlijke kern van het socialisme af te scheiden van allerlei toekomstige bedoelingen. Die kern nu ligt, gelijk we zagen, eenigzins en uitsluitend in het streven, om het thans nog geldende concurrentie-stelsel te doen plaats maken voor een heel ander systeem, t. w. voor het stelsel van *gemeenschappelijke* voortbrenging, verwerking en aan den man brenging van het goed dezer aarde.

Wie zich principieel, en met den moed der consequentie, voor dat stelsel verklaart, is *socialist*; en daarentegen wie het concurrentie-stelsel geheel of ten deele in stand wil houden, is *het niet*.

Zelfs de quaestie van het particulier of gemeenschappelijk bezit is bij het socialisme een afgeleid en ondergeschikt vraagstuk, niet de hoofdkwaestie die voor of tegen het stelsel beslist; en in meer dan éne voorstelling, ons door de meester-denkers van het socialisme omtrent hun stelsel gegeven, wordt voor een niet zoo onbelangrijk deel voortdurend van privaat-bezit in uitzicht gesteld.

Het principieele socialisme gaat het privaat-bezit slechts in zooverre te keer, als dit het concurrentie-stelsel op de been houdt. De ten-onder-brenging van dat stelsel is voor den echten socialist hoofddoel; al het andere, en zoo ook de afschaffing van het privaat bezit, slechts middel.

De vraag of metterdaad het concurrentie-stelsel, dan wel het stelsel *zonder* concurrentie, de voorkeur verdient, blijft hierbij nu voor het oogenblik buiten spel. Drieërlei standpunt is hierbij mogelijk; men kan of voor één der beide systema's kiezen, of wel achten, dat in beiden een element van waarheid ligt, en dat de wijsheid der volkeren er in moet bestaan, om de vereeniging van beide stelsels op de meest juiste wijze tot stand te brengen.

Voorhands is het ons genoeg, zoo maar in helder licht sta, wat in het Socialisme hoofdzak is; zoo dat al het overige er slechts in de praktijk mee *vermengd* wordt.

De vernietiging van het concurrentie-stelsel kan men geoorloofd en plichtmatig achten, en tegelijk Jood of Heiden, Christen of Mahomedaan, conservatief of liberaal, aristocraat of democraat, caesarist of royalist zijn.

De vernietiging toch of instandhouding van het concurrentie-stelsel is op zichzelf een bloot *staathuishoudkundig* vraagstuk, dat moet opgelost door gegevens, die alleen juiste waarneming en wiskunstige divinatiegeest ons leveren kunnen.

Geeft gaarne een ieder toe, dat zulk een toestand het begeerlijkst zou zijn, waarin de ruimste mate van welstand het deel der meesten ware, dan is het de vraag maar, of het concurrentie-stelsel beter of minder goed dan het socialistisch stelsel dat doel doet bereiken. En kon metterdaad aangetoond, dat vervanging van het concurrentie-stelsel door het socialistisch systeem ons dien gewenschten toestand brengen zou, en dat die vervanging van stelsel zonder krenking of schending van recht kon tot stand komen, wie, die edel van zin is, zou zich dan niet haasten, zich op het register der socialisten te laten inschrijven.

Maar — en hier komt de moeilijkheid — bijns in niet één kring wordt de propaganda voor het *gemeenschappelijke* stelsel uit louter economische drijfveeren voorgestaan.

Al erkennen we toch volgaarne, dat er enkele schrijvers zijn geweest, die geheel objectief de voor- en nadeelen van beide deze stelsels hebben uiteengezet, en door die vergelijking tot veroordeeling van het concurrentie-stelsel en tot aanbeveling van het socialisme kwamen, toch zijn deze witten raven; en met name de *social-democratie* in de verschillende landen (van het socialisme als zodanig wel te onderscheiden) sloeg van meet af een geheel anderen weg in.

Zij toch gaf van de ure harer geboorte af aan het socialisme, dat op zich-zelf zuiver staathuishoudkundig is, een sterk *politieke bijmaak*, en zulks wel op grond van een evolutionaire, plat-materialistische wereldbeschouwing.

Karl Marx, die deze wereldbeschouwing uitspon, was ongetwijfeld een der kundigste geleerden, die onder de coryphaeën onzer eeuw in de voorste rijen staat; maar hij was materialist. Wel had hij een open oog voor de waardij ook van het zedelijk leven, maar dat zedelijk leven was z. i. slechts

de noodwendige vrucht van de *stoffelijke* levensverhoudingen; terwijl op haar beurt die stoffelijke levensverhoudingen zich ontwikkelden naar een vaste, onweerstaanbare wet, die thans bezig was, tegen wil en dank, de bestaande orde van zaken, door evolutie, uit het concurrentie-tijdperk in de periode van gemeenschappelijke productie over te leiden.

Nader wordt dit door zijn volgelingen dan zoo bepleit, dat het tegenwoordige stelsel er vanzelf toe brengen moet, dat alle productie, bereiding en distributie in de handen van machtige syndicaten gemonopoliseerd worde, en dat deze oppermachtige syndicaten vanzelf de brug zullen vormen, die naar het allesomvattend socialistisch syndicaat overleide.

Hiermee echter was het grondbeginsel aanvaard, dat het stoffelijke hoofdzak, het geestelijke slechts ondergeschikt bijzaak is, en dat alzoo niets zoo heilig of in rechten wel gevestigd kan zijn, dat de komst van dezen stoffelijken geluksstaat mocht vertragen.

De diepe gedachte van den Christus werd nu in dit haar tegendeel omgezet: »Zoek eerst het stoffelijke welzijn in het Koninkrijk der wereld, en al uw zedelijke beterschap zal u worden toegeworpen.» En het is daarom op dit pas, dat al wie den Christus belijdt, niet omdat hij het concurrentie-stelsel schoonpraat, maar omdat hij in het geestelijke de *hoofdzak*, en in het stoffelijke de *bijzaak* ziet, vlak tegen deze propaganda overstaat.

»Wat baat het een mensch, zoo hij geheel de wereld gewint, en lijdt schade aan zijn ziele?«, is de pertinente uitspraak, waardoor de Christus geheel de Marxiaanse wereldbeschouwing veroordeeld heeft.

Hoewel dus het socialisme, op zich zelf genomen, de religie niet raakt, en er voor noch tegen is, kwam het door deze vorm van propaganda nochtans principieel tegenover alle religie, en met name tegenover het Christendom, te staan.

Tevens volgde uit dit philosophische beginsel, dat deze propaganda bij de keuze harer middelen door geen enkelen geestelijken teugel beheerscht werd. Aan geen recht stoorde men zich. Elke hartstocht mocht in vlam gezet. Voor geen bloedbad behoefde teruggekeerd. Immers alle hogere belangen waren aan de materialistische ondergeschikt.

En werd men op die wijs roekeloos revolutionair in zijn propaganda, tevens verbond men zijn socialistische utopie met een politiek stelsel, dat aan de stoffelijke macht van de vele armen en spijren in Staat en maatschappij, het overwicht zou waarborgen over de geestelijke krachten der natie.

Dit spreekt men uit in de bijvoeging van *social-democratie*; en door niets zoozeer is het op zich-zelf schoone woord van »democratie« bij veel ernstgezinden, doch die minder de gave der onderscheiding hadden, meer in discredit gekomen, dan door den veel gebezigden term van »social-democratie«.

Die term toch bedoelt, de meerderen in het offer in absolute macht te brengen, ten einde door die overmacht naar hartelust over alle aardse goed te kunnen beschikken.

Alzoo het opgaan van heel het Staatswezen in een *stoffelijke organisatie*, om de massa, wier fysieke kracht het grootst is, over alle intellectuele en morele elementen der natie te doen heerschen.

En deze materialistische staatsidee der toekomst werd dan ingeroepen krachtens algemeene en politieke beginselen, die niet nieuw gevonden, maar aan de Fransche Revolutie ontleend zijn.

Hiermee nu stond men tegenover Conservatieven en Liberalen sterk, die immers uit *diezelfde beginselen* hun stelsel optrokken, alleen halverwege staan bleven, zich door inconsequentie redd'en, en in hun beschaamde wijsheid geen antwoord vonden op de hun voorgeworpen vraag: »Gij hebt vrijheid, gelijkheid en broederschap uitgeroepen; eilieve, zijn dan alleen uw bezitters de menschheid, en rekent dan, waar het op de gelijkheid aankomt, de vierde en de vijfde stand, ook wat het stoffelijk welzijn aangaat, niet mede?«

Juist daarom echter is het geboden plicht, dat wij, belijders van het Evangelie, om in dit Labyrint der Revolutie niet te verdolen, scherp tusschen de socialistische *hoofdzak*, ten opzichte van het concurrentie-stelsel, en tusschen dit politieke *bijmengsel* onderscheiden.

Gevolg hiervan zal zijn, dat we op dit hoofdpunt niet tegen de gerechtigheid zondigen, en niettemin tegen dit politieke drijven onverzwakt krachtens ons beginsel reageren kunnen.

De *Conservatief* zal met dit revolutionair politieke systeem desnoods een eindweegs meegaan, mits hij het concurrentiestelsel maar onverzwakt behouden kan.

De *Antirevolutionair* daarentegen, zal op dit politieke terrein geen stroobreed voor den Socialist uit den weg gaan, al heeft hij een open oog voor de steeds sterker uitkomende ongerechtigheid, die aan dit concurrentie-stelsel, in zijn eenzijdige toepassing, kleefst.

Buitenlandsch Overzicht.

AMSTERDAM, 7 Sept.

Het is in deze maand de tijd der manoeuvres voor de verschillende groote en kleine legers. De Oostenrijksche armee, evenals de Belgische, heeft de oefeningen reeds begonnen. Kort daarna zullen de Fransche en Duitse soldaten, onder de oogen van bevoegde beoordeelaars, bewijzen van hun bekwaamheid afleggen. Zeer ten genoegen van keizer Wilhelm, zal zijn bondgenoot, de grize keizer Frans Jozef, de manoeuvres van het Duitse leger in het noorden bijwonen.

Frankrijk mocht zich minder luisterrijk laten treden stellen, maar er is dit jaar toch een prins, en wel de zoon van een regerend koning tegenwoordig, al. prins Nicolaas van Griekenland, om de operaties in oogen-schouw te nemen.

Heden begeeft president Faure, nadat hij eerst een bezoek heeft ontvaard van den lord-mayor der Londense City, zich naar het terrein der manoeuvres, die dit jaar in de Vogeezen kort aan de Duitse grens worden gehouden. Den 8en, 9en en 10en Sept. zal de president, die te Langres zijn nachtkwartier heeft, de verschillende bewegingen der troepen bijwonen. Den 10en komt hij naar Parijs terug om zich dan den 19en naar Mirecourt te begeven, waar hij de revue zal aanschouwen, die het slot vormt van de manoeuvres.

Op de nog niet bijzonder gunstige verhouding tusschen Duitschland en Frankrijk werpt het een eigenaardig licht dat de Fransche militaire attaché te Berlijn de manoeuvres van het Duitse leger niet zal bijwonen, om redenen die »bekend en begrijpelijk« zijn, terwijl de Duitschers zich er over beklagen, dat het Fransche legerbestuur met twee maten meet ten opzichte van de vreemde officieren, die bij de manoeuvres in de nabijheid van Mirecourt zullen tegenwoordig zijn.

Onoanodig te verzerken, dat het niet de Russische officieren zijn, te wier nadeele wordt gemeten.

Rusland wordt vertegenwoordigd door generaal Dragomiroff, gouverneur van Kiew, met een talrijk gevolg van officieren. Niet alleen dat er dadelijk na hun komst te Parijs een diner werd ingericht op het ministerie van oorlog, waar de gebruikelijke toosten op den ezaar, op den president der republiek en op de weersijdsche legers werden uitgebracht, maar generaal Dragomiroff geniet bovendien de eer, zich Zaterdag naar het terrein der manoeuvres te mogen begeven in gezelschap van generaal Sausser, die de oefeningen commandeert, en van generaal Boisdeffre, chef van den generaal staf.

Tijdens de manoeuvres zal ongetwijfeld zich nog wel eens de gelegenheid aanbieden voor een kleine Russisch-Fransche betooging!

De Italiaanse *Tribuna* had gemeld, dat de prins van Napels de uitnodiging van den Duitschen keizer tot bijwoning van de groote manoeuvres ten slotte heeft aangenomen. Thans bericht hetzelfde blad, dat de kroonprins nog op Rhodes vertoefte, en eerst den 18den te Rome kan terug zijn. Hieruit volgt, dat zijn bezoek aan Stettin niet zal plaats hebben.

We hebben in 't kort reeds medegedeeld, dat op het Congres der *Trades Unions* een motie is aangenomen, met 625,000 tegen 222,000 stemmen, ten gunste van wettelijke invoering van den acht-uurs werkdag, behalve voor mijnwerkers, die met een eigen voorstel voor den dag komen. Der parlementaire commissie is opgedragen een wetsontwerp op te maken. De *Daily News* vindt het de moeite waard, nogmaals het onmogelijke en ongerijnde van een voor alle bedrijven en ambachten geldenden dwang op dit punt in het licht te stellen.

Een nieuw voorstel werd op het Congres ingediend betreffende de werkloosheid. Daarin wordt aangedrongen op werkverschaffing van staatswege door landontginning, het aanleggen van noodhavens en lichte spoorwegen, het verbeteren der arbeiderswoningen in de steden, het aanleggen van landbouwkolonies en het exploiteeren van staatsdomijnen; verder door wijziging der armenwet, en door het opleggen der verplichting aan de *Local Government Board*, om werk te zoeken voor *bona fide* arbeiders, die werkloos zijn. Ook deze motie werd aangenomen.

De discussies en de stemmingen over specifiek socialistische voorstellen hebben duidelijk doen uitkomen, dat de mannen van het »behoud«, hoewel op zich zelf anders weer tamelijk radicaal, nu de meerderheid in handen hebben. En zoo is de houding van de parlementaire commissie, die het initiatief nam tot den staatsgreep, waardoor de socialist in de minderheid kwamen, op alle punten goedgekeurd. Met niet minder dan 607,000 tegen slechts 186,000 stemmen, is een motie van afkeuring verworpen, tegen de parlementaire commissie gericht, omdat deze niet bij het Lagerhuis een wetsvoorstel had ingediend tot »nationalisering« van den grond en van de voortbrengingsmiddelen.

De socialistische zijn geweldig verstoord, en de uitgeworpen hebben reeds een aparte vergadering gehouden. Daarin werd het voorstel gedaan en aangenomen, om van elke samenwerking met de parlementaire commissie af te zien. Het is niet onwaarschijnlijk dat de scheuring zal doorgaan, en de groote massa

der socialisten zich van de *Unions* zullen losmaken, om onder eigen vlag voortaan te gaan varen.

In het jongste telegram van generaal Duchesne, den 30en Augustus uit Andorra verzonden, wordt gemeld, dat de Fransche troepen nu wel spoedig Antananarivo zullen bereiken. Het hoofdcorps is bezig de wegen te effenen, welke voor den marsch naar den zetel van de regering der Hova's noodig zijn; maar inmiddels is reeds een »vliegende kolonne« voortuitgezonden, met het doel om zoo spoedig mogelijk de hoofdstad te bezetten.

Het bestuur van den Congostaat heeft een telegram ontvangen, waarin het bericht van den dood van luitenant Cassart tegengespoken wordt. Tevens meldt de gouverneur, dat de toestand in de districten Oebangi en Oewell gunstig is. Meer licht wordt echter niet ontstoken, hoewel dit toch zeker gewenscht ware. Hoe staat het, b. v., met de terechtstelling van den Engelschen koopman Stokes? Nu zoowel de Belgische Kamer als het Engelsche Parlement uiteengegaan zijn, zal men allicht over deze quaestie voorreest niets anders vernemen; maar afgedaan is zij nog allerminst. Volgens de *Economie* uit Dornik, zou de regering van den Congostaat aan hare ambtenaren strengen last gegeven hebben, in het vervolg onder geen omstandigheden over te gaan tot terechtstelling van een blanke in het binnenland. De herhaling van een geval als dat met Stokes moet bepaald vermeden worden, om geen botsingen met de mogendheden uit te lokken. Men weet dat in het Engelsche Lagerhuis, namens de regering, de zaak voor »ernstig« is verklaard.

Stokes was vroeger geen zending, gelijk eerst werd gemeld, maar was indertijd door een zending-vereeniging eenvoudig uitgezonden om de vestiging van eenige missies voor te bereiden. Van ambtenaar werd hij handelaar voor eigen rekening, en zoo kon hij ten leste voor een der grootste elpenbeenhandelaars van midden-Afrika doorgaan. De *Daily Graphic* vertelde deze dingen, dat hij reeds door kapitein Lugard schuldig bevonden was aan het invoeren van krijgsartikelen, die verboden waren. Maar de heer Sherratt, zwager van Stokes, verzekert, dat hij er volstrekt geen man voor was om zoo iets te doen, en een dergelijk oordeel wordt ook van Duitse zijde vernomen. Sherratt beweert ook, dat een van Stokes' laatste karavansen voor een bedrag van vijftig duizend gulden bestolen werd, en dat op die manier de geweren in handen van de Arabieren zijn gevallen, zoodat er geen sprake is van het leveren van wapenen aan vijanden van den Congostaat.

Dat de regering van dezen Staat over de zaak een zoo geheimzinnig stilzwijgen bewaart, is niet erg geschikt om vertrouwen te wekken. Het is best mogelijk, dat Stokes een doortrapte schavuit was; maar, dat men hem uit den weg heeft geruimd om zijn schatten aan elpenbeen te kunnen vermeerderen of om de een of andere politieke reden, zonder dat hij bepaald schuldig was tegenover den Congostaat, is ook niet onwaarschijnlijk.

Allerlei.

De inwijding van de Kaiser Friedrich-Gedächtniskirche te Berlijn, die oorspronkelijk was vastgesteld op 18 October, den geboortedag van den Keizer, zal nu plaats hebben op 21 October. Keizer Wilhelm en zijn echtgenote en Keizerin Friedrich met haar dochters zullen de plechtigheid bijwonen.

Men weet nog niet, wie de man is, die den aanslag in het kantoor van Rothschild heeft willen plegen. De anarchist blijft weigeren antwoord te geven op de vragen, die hem werden gedaan of te zeggen, hoe hij heet.

De man is onmiddellijk gefotografeerd en een groot aantal zijner portretten zijn naar alle kanten verzonden. Men heeft hoop, op deze manier meer van hem te weten te komen. De bom is gebleken niet erg gevaarlijk te zijn, omdat ze geen projectielen bevatte.

In de *Figaro* wordt een en ander meegedeeld over de Lefebvre-wagens, die men thans op Madagascar gebruikt. Die karren zelve voldoen niet best, maar meer nog werd geklaagd over zekere onregelmatigheden bij de leverantie. De regering zal er over geïnterleerd worden.

Wat nu de vaartuigen betreft, deze dateeren van 1886. Men schonk destijds veel aandacht aan de moeilijkheden, die de koloniale troepen ondervonden door de menigte dragers, die hun krijgs- en mondvoorraad moesten vervoeren. De inboorlingen hebben in den regel weinig lust om als lastdragers dienst te doen, en de belasting van den drager is zeer beperkt. Daar kwam nog bij, dat menige lastdrager deserterde en vergat zijn last aan den eigenaar achter te laten.

Toen die moeilijkheden het meest gevoeld werden, bood de ingenieur Lefebvre, die ook reeds paardentuigen enz. leverde, een geheel nieuw model van een rijtuig aan, dat oppervlakkig bekeken er zeer praktisch uitsag. Het was een wagentje, geheel van staal, waarvan de verschillende deelen uit elkaar konden worden genomen.

De kar bestaat uit een kist van stalen platen, breed 85 centimeter, lang 1.10 meter en 1 meter hoog, ongeveer een kubieken meter goederen kunnende bevatten. De wielen waren 1.20 meter, hoog en het onderstel was zoo, dat men er een paard, een muilezel, een ezel, een os, of een man kon voorspannen.

Het gansche toestel woog niet meer dan 240 kilogrammen, en eichte een weg van slechts 60 meter breedte.

Het rijtuig werd onderzocht en men was er verrukt over. Ten eerste kon men zonder behulp van een wagenmaker een nieuw van twee gebroken rijtuigen maken; en ten tweede waren ze uitstekend te gebruiken bij het leggen van bruggen, daar men de kisten als vloeten kon aanwenden.

Tengevolge van deze proeven bestelde het ministerie van oorlog de noodige karren, die eerst naar Soedan, daarna ook naar Dahomey werden gezonden. Volgens de rapporten boden zij daar goede diensten. Zij gingen over ruwe paden, die dikwijls eerst nog met de bijl of het houwiel moesten worden uitgehakt.

Fens zelfs hebben zij in het open veld goede diensten bewezen. De Franschen werden plotseling aangevallen, en nu werden de wagentjes gebruikt om het kamp te beschermen en een beschutting te vormen, waarachter zij zich konden verdedigen.

Het verleden van de Lefebvre-karren is dus wel eervol, zegt de schrijver in den *Figaro*; en men begrijpt, dat het ministerie van oorlog er ineens een hoeveelheid van bestelde van vijf duizend stuks, tot den prijs van 450 francs per stuk. Maar voor Madagascar blijken ze minder te deugen; wat men ook had kunnen weten, als met de rapporten van deskundigen over het terrein rekening was gehouden.

De *Tempe* wijst op de zeer eigenaardige gewaarwording, die een geschiedschrijver ondervinden moet, als 'hem gegeven is den lang overleden held, wiens leven hij in zijn werk beschrijft, nog met eigen oog terug te zien.

Dit nu is den Franschen minister van buitenlandse zaken, den heer Hanotaux, gebeurd. Hij is een historicus van wezenlijke verdienste, die aan het leven en de werken van een der grootste staatsmannen van alle tijden, den kardinaal de Richelieu, een zeer geroemde studie gewijd heeft. De architect der Sorbonne had namelijk bespeurd, dat enkele steenen van de graftombe des kardinaals uiteenwaken; dus was restauratie noodig. Tevens wilde men zich toen vergewissen of de doodskist ongeschonden gebleven was. Deze werd daarom geopend.

Dit geschiedde in tegenwoordigheid van twee leden der Academie en van Richelieu's geschiedschrijver Hanotaux. Toen het deksel verwijderd was zag men niet, gelijk men verwachtte, een onherkenbare mummie, maar den waren Richelieu, uit tal van portretten bekend, zeer mager, maar overigens als 't ware slapend daar nederliggend.

Binnenland.

AMSTERDAM, 7 September.

De Vorstinnen in Drente.

Van de »blijde incomste« in Assen melden wij nog, dat achter het gevolg der Koninginnen aanroede de leden der Ged. Staten, Mr. Lint-horst Homan, Mr. Tonckens, Jhr. Mr. De Milly van Heyden Reinsteijn en de heer Boelken, de griffier der Staten Mr. G. W. baron van der Feltz, en heel de gemeenteraad van Assen.

Voorts volgde achter het tweede piquet artillerie een lange stoet van Vereenigingen, nl. een deputatie van oud-onderofficieren te Veenhuizen met banier (te voet), de leden der Asser gymnastiek-vereen. in fraai gymnasten-coutuum, met banier, de afd. Assen van de werklieden-vereen. »*Patrimonium*« met vaandel, de Christ. Jongelingsvereeniging »Dient den Heer met Blijdschap«, de Christ. zangver. »Sneeuwklukje« en de Christelijke jongelings-vereen. »Vliedt de begeerlijkheden der Jonkheid.«

Aan het reeds vermelde diner in het gouvernementshotel, werden de Vorstinnen door den Commissaris welkom geheeten met een kernachtige toespraak, waarvan de saanhef luidde als volgt:

»Zoo ik op dit oogenblik in deze zelfde zaal, waar de Vorsten uit het Huis van Oranje als stadhouders van dit gewest, wanneer zij den Landdag bijwoonden, hun zetel hebben gehad, Uwe Majesteit de Koningin mag toespreken, dan vermenigvuldigen zich in mij gedachten aan het verleden; aan dat verleden, zoo rijk aan herinneringen voor ieder, die zijn Vaderland lief heeft; aan dat verleden, waarin Uwer Majesteits doorluchtige voorvaders zoo menigmaal en zoo treffend getoond hebben, dat zij zich één gevoelden met hun volk, niet alleen in dagen van voorspoed, maar ook, en vooral, in dagen van smart en tegenspoed, zoo zelfs, dat zij goed en leven voor het volk veel hebben gehad.

»Aan dat verleden denkende, worden wij vervuld met dankbare blijdschap, nu wij Uwe Majesteit heden in den bloei der jaren en der gezondheid in ons midden mogen zien en is het mij een behoefte, hierna toe te voegen een wensch voor Uwer Majesteits gelukkige toekomst.«

Daarop werd door H. M. de Regentes aldus geantwoord:

»Mijnheer de Commissaris! De toespraak, waarmede door U als hoofd der provincie de Koningin en ik werden welkom geheeten, heb ik met waardeering en erkentelijkheid gevolgd.

Het is ons een genoegen, eenige dagen te kunnen doorbrengen in deze provincie en ontvangen te worden in deze zaal, waarvan voor het Huis van Oranje historische herinneringen verbonden zijn. Ik dank U voor de goede wenschen, waarmede de Koningin en ik door U werden begroet. Indien wij in later jaren op het heden zullen mogen terugzien, dan zal de Koningin voorzeker zich met dankbaarheid herinneren, hoe de liefde van haar volk haar allerwegen tegemoet trad en bloemen strooide op haar pad, en de trouw van dat volk zal haar kracht en steun geven bij de ernstige en moeilijke taak, die haar wacht. Mij zal de herinnering aan die dagen stemmen tot groote dankbaarheid en vertrouwen geven in de toekomst mijner dochter. Wat ook die toekomst moge brengen, het Nederlandsche volk zal Oranje getrouw blijven en de liefde, der jeugdige Koningin zoo ruimschoots betoond, zal zich in later dagen nooit verloochenen. Ik hoop, dat ons bezoek bij U en bij ons de aangenaamste herinnering zal achterlaten en dat de tijd, welken wij in uw midden zullen doorbrengen, slechts de banden zal versterken, waarmede ook Drente zich aan de Koningin en aan het Huis van Oranje verbonden gevoelt. Ik stel U voor, mijne heeren, met ons te drinken op den bloei der provincie Drente.«

Dat de Vorstinnen daarna nog uitreden, om de illuminatie in oogen-schouw te nemen, meldt de *Drentse Haasje* zag er dan ook in zijn feestgewaad allerbehaaglijkst uit; en de feestelijke stemming van de groote menigte, die zich in de straten verdrong, verhoogde nog den interessanten indruk van het geheel.

Gisterochtend verleende de Regentes audiëntie, die druk bezocht was. De namiddag was bestemd voor een bezoek aan de wedrennen, door de Harddraverij-ver-

eeniging te Groningen georganiseerd op hare banen te Vogelenzang bij de Punt.

Wel was bij dit sportfeest voor de toegestroomde menigte de Koninginnen-legde de grootste aantrekkelijkheid, maar de boekmakers en totalisatoren hadden toch ook hun groepjes om zich heen. Er moet nog al stamelijk gewed zijn.

Per rijtuig reden de Vorstinnen over Zuid-laan en Anloo naar Assen terug. In beide plaatsen en bovendien in de kleinere gehuchten, die men passeerde, waren erebegroetingen gericht en werd H.H. M.M. door zangkoren of zingende schoolkinderen hulde geboden.

Nog een andere verrassing viel H.H. M.M. ten deel. De scheper (schaapherder) van Loon stond bij 't gehucht op het veld met zijn onafneembare kuddes, in vol herders ornaat, wijden mantel, grooten ronden hoed, stat en hoorn. Hier konden de Koninginnen den romantischen heilbepoor nu eens goed zien, en zij hadden er blijkbaar veel belangstelling voor.

Aan het Statendiner, dat gisteravond gegeven werd, nam Mr. J. Linthorst Homan, het oudste lid van dit college het woord, om de Vorstinnen toe te spreken; gedeeltelijk als volgt:

„Wanneer de staten van Drenthe aan den morgen van dezen dag met meer dan gewone belangstelling het oogmerk hebben verbeid waarop de rozenvingerige Aurora haar sonnewagen zou bestijgen om het licht te brengen aan dezen dag, het licht ook aan het landschap Drenthe, dan was dat wij dat licht het aanrijn zou schenken aan een dier dagen die, naar het mij voorkomt, behooren tot de gewone waardige uit de geschiedenis der volkeren. Ik heb het oog op dagen, waarop vorsten en vorstinnen afdaalden van hunne tronen om met de verkozenen des volks aan te zitten aan den gemeenschappelijke disch. Wat dergelijke gemeenschappelijke al voor goeds hebben gewrocht, hoe daar vaak banden werden gelegd die vóór dien tijd niet bestonden, of reeds bestaande banden werden versterkt, de geschiedenis is daar om het te bewijzen.

„Wat u betreft, jeugdige Koninginne, kan hier wel niet de rede zijn van het leggen van nieuwe banden. De eigen stond toch die U het levenslicht deed aanschouwen, verzekerde U van de liefde van het Nederlandsche volk, van de liefde ook der ingezetenen van dit gewest, die immers met hunne geschiedenis en dus met zichzelf zouden moeten breken, indien zij niet ook aan u opdroegen dezelfde gevoelens van aanblijfsheid en trouw, die het deel waren uwer doorlichtige voorvaderen.

„Doch ook wat u betreft, mevrouw de Koningin-Regentes, kan hier alleen sprake zijn van een bevestiging van reeds bestaande banden. Van het oogmerk toch, dat Uwe Majesteit het goed vond Uw lot te verbinden aan dat van wijlen Zijne Majesteit Willem den Derde waart gij zeker van de achting van het Nederlandsche volk en het is, wij zijn er trotsch op dat te mogen herinneren. U eigen werk geweest, dat die achting allengs is versterkt en gestegen tot hoogachting voor de wijze waarop Uwe Majesteit zich wijf van Haar hooge taak, Regentes van het Koninkrijk, gestegen tot eerbied voor de wijze, waarop Uwe Majesteit vervult Hare heilige roeping als Moeder van onze Koningin.

„Aanvaardt daarom, beide hooggeëerde Vorstinnen, niet voor het eerst maar als het ware bij vernieuwing, de betuiging onzer aanblijfsheid aan U en Uw Huis; ontgaaf beiden mevens dan dank voor uw hoogwaardigheids bezoek aan dit gewest en voor uwe tegenwoordigheid ook aan deze ons zoo dierbare plaats de hulde der Staten van Drenthe u door mij gebracht, in de overtuiging dat mijne gevoelens zijn de hune, terwijl de onze wederom zijn die der dienzenden daar binnen. Er is anders wel eens beweerd, dat men hier in het noorden minder koningseerzind zou zijn dan in het zuiden. Indien men ook zoo tot U mocht hebben gesproken, of indien men in het vervolg alzoet tot U mocht spreken, geloof dan, wat ik U bidden mag, hen die alzoet spreken niet, want dit moege waar zijn, dat wij Noordmannen minder dan onze zuidelijke broeders vaardig zijn met betuigingen, met woorden, wanneer, tegen God verhoede, eens een tijd mocht aanbreeken dat het er op aankwam om door daden blijken te geven van onze gehechtheid aan U en Uw Huis, wie weet of de ingezetenen der oude landschap dan niet in de eerste geleerden zouden staan.

De Koningin-Regentes antwoordde daarop het volgende:

„Mijne heeren! Indien ik de toespraak van het oudste lid van Gedeputeerde Staten van dit gewest wensch te beantwoorden, dan is het niet alleen om u allen dank te zeggen voor de gevoelens namens u zovoever vertolkt, niet alleen om u te kunnen verzekeren, dat ik mij gelukkig gevoel met de Koningin aan te zitten aan het schitterend feestmaal ons door de Staten dezer provincie aangeboden, maar in de eerste plaats om de overtuiging uit te spreken dat de bewoners van Drenthe in liefde voor het Huis van Oranje niet onderdoen voor eenig ander deel van ons vaderland.

Moge wellicht de niting der gevoelens van aanblijfsheid aan de Koningin en het Vorstennhuis verschillen. Ik acht mij gelukkig te kunnen verklaren, dat geen plaats in Nederland welke wij het voorrecht hadden te bezoeken, achterbleef bij anderen in het brengen van hulde aan de Koningin en het geven van herbaalde bewijzen van gehechtheid en waardeering, ook aan mij persoonlijk.

Dit stemt ons tot oprechte dankbaarheid en maakt de dagen van ons bezoek aan de provincies voor de Koningin en voor mij gelukkig en onvergetelijk. Indien al geen nieuwe banden werden gelegd, oude werden toch voorzerker versterkt, en voor de Koningin was het een geluk op deze wijze haar land te kunnen zien, haar volk te leeren kennen en hoogachten.

„Mogt uwe werkzaamheden, Mijne heeren, strekken tot zegen voor deze provincie op wier toekomst en welvaart ik u verzoek met ons te willen denken.

Des avonds werd voor het Gouvernements-hotel een groote militaire taptoe met fakkellicht gehouden. Deze ovatie bood een prachtig phantastisch schouwspel, dat van uit de vensters door de Vorstinnen werd bijgewoond. De menigte was een en al opgewektheid en geestdrift.

De Koning van Württemberg zal bij zijn bezoek aan onze Koninginnen op Het Loo vergezeld zijn van de Koningin en van zijn dochter Prinses Pauline.

Geen Interpellatie.

In de Limburgse Koerier spreekt de heer De Ras het gerucht tegen, dat hij in de Tweede Kamer den Minister van Oorlog ophefdering zou vragen over de gewerksaak.

Aan den Minister toch is, volgens de heer De Ras, de mislukking niet te wijten.

„Is mij gebleken — schrijft hij — dat niet de minister oorzaak is van het afbreken der onderhandelingen. Wel heeft de minister zich dwangmatig niet toeschietelijk betoond, en veel

bezwaren geopperd, — de leden van het syndicaat, die Z. E. de aanbidding op 31 Juli lijdeden, en nog andere personen kunnen daarover een woordje meespreken, — doch ten slotte heeft de minister toegegeven.

Toegegeven aan het bezaar van hem of hem, die namens het syndicaat optraden, dat door de binnenlandsche industrie meer dan 100 geweren „daags zowelen geleverd moeten worden. Dit is mij gebleken uit de schriftelijke bekentenis van iemand, die in deze aangelegenheid nauw betrokken is.

Voor deze daad verdient dus de minister eer een woord van lof dan een interpellatie. Jammer slechts, dat, zijn mijn inlichtingen juist — en ik heb geen reden daaraan te twijfelen — de minister zijne concessie eerst deed, toen het syndicaat zijn aanbod reeds ingetrokken had.

Eenmaal echter deze hinderpaal uit den weg geruimd, bestond er geene aanleiding meer, het gedane aanbod niet gestand te doen.

Toch is zulks niet geschied, en daarvoor bestaan, naar mijne vaste overtuiging, geheel andere oorzaken.

Ik acht de Tweede Kamer de geschikte plaats niet, om die oorzaken te gaan bespreken, — en dit zaakje uit te pluizen.

De Atjeh-quaestie.

Ook de Indische pers vindt in de jongste geruchten aanleiding tot een hernieuwde bespreking van het Atjeh-vraagstuk.

Van de heden ingekomen mailbladen kunnen wij nog slechts de Locomotief en de Java-bode citeren.

In een politiek met Dixi (in het Bat. Hbl.) schrijft een medewerker van de Locomotief o. a. het volgende:

„Dixi spreekt van ons geheel uit Atjeh terugtrekken. Wanneer wij dat gewest niet zonder behulp van Atjehers kunnen ten onder brengen, en voegt er bij, dat wij dit reeds in 1873 hadden moeten doen. Wat het laatste betreft ben ik het vrij wel eens, ook omdat er toen volgens mijn meening, niet alleen zool als de oud soldaat Veritas in het Tijdschrift voor Nederlandsch Indië van dit jaar het uitspraken van onze zijde gewild is gebruikt vóór de noodzakelijkheid daartoe was gebleken, maar ook omdat de oorlogsverklaring niet gerochtvaardigd was. To dien aanzien ben ik het grootendeels eens met hetgeen wijlen de latere minister Keuchenius, toen in de Standaard zeide.

Dertien jaren later, in 1886, was ik het ook vrij wel eens met de redeneeringen van Friso Constant in het Dagblad van 21 Mei van dat jaar, en nog meer met die van Mr. Netherburgh in de Proers van een Onderzoek der Middelen tot Oplossing van het Atjeh Vraagstuk, terwijl ik nog later in 1888 van oordeel was, dat hetgeen de schrijver kler „Militaire Causerie“ in de Locomotief dd. 6 Augustus 1888 schreef n.l. „Atjeh te verlaten is in het belang van de kolonie, van het Leger en van de humaniteit een gebiedende eisch,“ wel overweging verdiende.

Maar sedert zijn weder acht jaren verlopen en ons terug te trekken op een der eilanden is al moeilijker, en moeilijker geworden. De beste oplossing van het vraagstuk komt mij nu voor te zijn, die welke sedert twee jaren is ingeslagen, n.l. te Atjeh te werk te gaan op de wijze onzer voorvaderen, ten einde met de minste opofferingen te trachten de eindelijk pacificatie te verkrijgen.

In de Java-bode van 4 dezer werd medegedeeld, dat de geest van den troep en de krigsgeest, te Atjeh, volgens vandaar terugkeurende officieren, veel te wenschen overlaten, en dat vaak heri-heri wordt voorgewend. De Java-bode voegde er bij, dat dit bij de voortreffelijkheid van ons Indisch leger niet waar kan zijn, maar dit werd door het Bat. Hbl. vergeeten. In het Bat. Hbl. van den 15en Juli komt die mededeeling nogmaals voor, nu met de bewuste bijvoeging, en wordt het bericht aangevoerd als een bewijs voor de juistheid der artikelen van wijlen Mr. Haakman. „Ik weet natuurlijk niet waar er waar is, van hetgeen van Atjeh terugkeerende officieren vertellen. Er wordt zoo veel geschreven en gezegd dat later blijkt volkomen onjuist te zijn. Maar voor een oogenblik aannemend dat er iets van aan is, zou dan op de vraag, die het Bat. Hbl. op de gedeeltelijke mededeeling van het entree-filiet in de Java-bode, in zijn nummer van den 5en Juli l.l., liet volgen, deze n.l. „Is voor dit bedenkelijk verschijnsel een andere verklaring te vinden dan de tegenwoordige toestand aldaar, zool als die geschetst is door wijlen onzen hoofdredacteur, eenige dagen voor zijn dood?“ niet met recht worden geantwoord: „Zonder twijfel is er een andere oorzaak te vinden dan die welke door het Bat. Hbl. wordt ondersteld.“

Zij is de opruiende, de discipline ondermijnende en het vertrouwen schokkende taal, welke sommige dagbladen goed vinden inzake de toestanden te Atjeh te voeren.

En de Java-bode schrijft in haar Mail-overzicht:

„In militaire kringen loopt hier alweer het gerucht dat er plan bestaat op een vernieuwdering der troepen en een handelend optreden in Atjeh, doch eerst in het volgende jaar, wanneer het leger-commando in handen zal zijn van den luitenant-generaal Vetter, van wiens bekwaamheden als krijgsvoerser men vooral in Nederland een zoo hoogen dank heeft. Groote waarde mag men echter aan die geruchten niet hechten.

Het lijkt wel geen twijfel, of bij de telkens terugkeurende berichten van kleine aanvallen door den vijand gedaan, zal zowol wij het opperbeestuur als bij de regering wel eens het verlangen opkomen, om aan alle verzet in Atjeh met geweld een einde te maken, gelijk dit op Lombok is geschied. Maar het verschil van toestanden is te groot, dan dat uit het gebeurde op Lombok eenige conclusie ten aanzien van Atjeh kan worden getrokken.

Het beste schijnt te zijn zich geen illusies te maken en zich voor te stellen, dat wij in Atjeh zovoel verkregen hebben als wij kunnen: wat wij dan mettertijd meer bereiken, valt mede. De Fransen in Tonking en de Engelsen in Birma worden ook telkens bestookt en toch heeten die gewesten door hen onderworpen, evenzo kunnen wij Atjeh als onderworpen beschouwen.

Wij doen dit immers ook de residentie Oostkust van Sumatra, en toch is daar nog onlangs in de bovenstreeken gevechten tusschen Bataks en Maleiers en deden Perakkers onder Nja Mohamed een inval in Tamias, waarschijnlijk om hunne in 1893 bij Toempoeh-tonga gevallen landgenooten te wreken. Van veel beteekenis wordt een ander door de civiele en de militaire autoriteiten niet geacht.

Invoerrechten.

Uit Arnhem bericht men, dat de nieuwe wet op de heffing van invoerrechten ten gevolge heeft gehad, dat in die stad alleen in Augustus

35,000 meer aan rechten werd geind dan in dezelfde maand van het vorige jaar.

En in Amsterdam leverden de verscheppte maatregelen over dezelfde maand een aanwinst van f 22,000.

Dat kan Rijk Oostinje worden!

Hoogleraar-Wethouder.

Prof. Fabius heeft het volgend schrijven verzonden:

Aan den gemeenteraad van Amsterdam.

De onderzettekende genoot in de vergadering van 3 September l.l. de eer tot Wethouder te worden benoemd. Uiteraard was het hem niet mogelijk geweest, vóór de verschillende colleges der Universiteit, waaraan hij als hoogleraar verbonden is, over het vervullen van die betrekking te raadplegen.

Toch was het, ook toen hij de benoeming aannam, geenszins zijne bedoeling met allen arbeid aan de Universiteit op te houden. Bij de nadere bespreking nu zijn de bezwaren, niet alleen tegen het onttrekken van een groter deel zijner kracht aan die stichting, maar ook tegen het vinden van een vorm over het gelijktijdig verrichten van werkzaamheden aan de Universiteit en de waarneming van het Wethouderschap, zoo groot gebleken, dat hij zich genoodzaakt ziet, dit ambt neder te leggen, al geschiedt het niet zonder groote waardeering van de keuze, bij vernieuwing op hem uitgebracht.

In verband hiermede wensch ik tevens te bedanken voor de betrekking van ambtenaar van den burgerlijken stand.

D. P. D. FABIUS.

Amsterdam, 6 September 1895.

We staan dus andermaal voor twee wethouders-vacatures. Want Dr. Bloeker bedankte ook, gelijk men weet.

De schat van Lombok.

Volgens de jongste opgaven zou de waarde der van Lombok afkomstige gouden en kostbaarheden (waarop de kosten van den oorlog voor een deel zijn te verhalen) gesteld kunnen worden op 17 ton, daaronder 4½ ton, als oorschatting ons in handen gekomen. Voor het overige is deze raming zeer onzeker, vooral wat de vermoedelijke waarde der preciosa betreft, aangezien eene aan billijke eischen beantwoordende deskundige taxatie in Indië niet uitvoerbaar is.

Het ligt in de bedoeling der Indische Regeering, alle preciosa herwaarts te zenden, met uitzondering van een klein aantal ter bewaring aan het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen af te stane voorwerpen, en om van de geldwaarden in Indië alleen aan te houden de voor de circulatie geschikte geldstukken en eenige eveneens voor het museum van genoemd Genootschap bestemde munten.

Landsrecht in Marokko.

In de September-aflevering van de Vragen van den Dag heeft de heer J. F. Niermeijer een artikel over Marokko geplaatst, naar aanleiding van de gebeurtenissen der laatste tijden. Ziehier uit deze mededeelingen en beschouwingen een passage, die meer bijzonder betrekkenis voor ons heeft:

„Terwijl in alle mohammedaansche landen de Koran het enig geldend wetboek is ter beoordeeling der meest voorkomende misdrijven en misdaden, waarbij alleen in Turkije thans nog een afzonderlijk burgerlijk wetboek gevoegd is, geldt bij de Berbers een eigen recht, welks beginselen en wetten in vele punten van die der Arabieren en van den Koran afwijken en in den „kanoen“ vervat zijn.

Doodslag, die vroeger altijd bloedwraak eischte, wordt bij vele stammen nu in 't algemeen geboet door geldsommen, waarvan de grootte door de familie wordt vastgesteld, meestal ter hoogte van 250 tot 500 guldens. De moordenaar zelf tracht zich echter voor geruimen tijd te verwijderen, daar het bloedgeld wel de familie en den stam maar niet hemzelf voor de wraak der verwanten van den verslagene beschermst.

Deze laatste omstandigheid is van beteekenis voor de beoordeeling der oplossing van het Nederlandsch-Marokkaansch geschil ten gevolge van den aanval der Ritspiraten op de Anna. In sommige bladen is gezegd, dat het, in strijd met de verzekering van den minister van buitenlandsche zaken in de Eerste Kamer, den sultan moeilijk zou vallen om, nu van den schulddigen stam een schadeloosstelling geëischt was, bovendien nog de moordenaars aan den lijve te doen straffen, omdat deze dubbele tuchting in strijd zou zijn met het landsrecht. Dit is geheel onjuist en het is zeer te wenschen voor Nederland's prestige in Marokko, dat op de bestraffing der schulddigen zoolang wordt aangedrongen, tot zij heeft plaats gehad.

Schoolgeldheffing.

Uit Alphen a/d Rijn schrijft men ons: Ondanks alle adrelewering en protestmeeting heeft de Regeering het gewijzigd Raadsbesluit tot verhooging der schoolgelden goedgekeurd.

Wat het de kleine burgerman geweest, die zich tegen dit besluit verzet, men zou het kunnen verklaren; maar juist waren het de meest goetde liberalen in onze gemeente, die niets onbeproefd hebben gelaten, om de verhooging van het schoolgeld te verijdelen. Die heeren kunnen blijkbaar niet scheiden van het oude, en langzaam verouderende, systeem. En al was het alleen om hen van dit „euvel“ te verlossen, heeft het Raadsbesluit aanspraak op waardeering, wijl in beginsel de kostende prijs is aangenomen. Eere ook aan de beide wethouders, die met tact en standvastigheid deze zaak hebben aangevat en geleid.

Gelijk men weet, stroomden de belangen der slagers in het miset niet met de voornemens der veehoopers, om slechts „voetstoots“ vee te verkoopen.

De Nederl. slagersbond zal over deze quaestie te Rotterdam een buitengewone vergadering houden, op 11 September.

Gedeputeerden van Gelderland hebben beslist, dat de ond-zonaf, Th. Banken, teracht als lid van den Appellatien Gemeenteraad is toegelaten.

Naar aan de N. R. Ct. wordt gemeld, wil de Gemeenteraad van Nieuwe-Pekela de betrekking van secretaris niet aan den burgermeester opdragen, die in plaats van den heer Dik benoemd zal worden, terwijl de Commissaris der Koningin de twee betrekkingen vereenigd wensch. Men vreest, dat dat geschil tot een enigszins gespannen verhouding aanleiding zal geven.

Gemengd Nieuws.

Voorzichtig. Een Amsterdamsch meisje had zich, op advertentie, verhuurd bij eene familie te Utrecht, in de Cellevroerstraat. Niet lang na hare aankomst bleek het haar echter bij welk eene familie en in welk huis zij was te land gekomen. Met medeneming van eenig goed nam zij de vlucht, en zocht hulp bij de politie, die er dan ook voor zorgde, dat zij haar overig goed terug kreeg en naar Amsterdam kon terugkeeren.

Amsterdamsche meisjes en natuurlijk ook die van buiten, hebben de uiterste voorzichtigheid te betrachten bij het aannemen van betrekkingen; dat leert dit geval al weer duidelijk. Het kan daarom goed zijn nog eens te wijzen op het werk van den Vrouwenbond tot verhooging van het Zedelijk Bewustzijn. Voor Amsterdam kan men zich wenden tot het bekende Christelijke Huur- en Verhuurkantoor, dat zovoel mogelijk alle gewenschte inlichtingen schenkt; en wellicht zou de Vrouwenbond, zoo men zich tot haar om informatie wendde in andere steden, de belanghebbenden ook kunnen helpen. Dat bij het gaarne wil doen, daaraan behoeft niet getwijfeld te worden.

Voedingsmiddelen. Hedenmiddag werd in het Palais voor Volkshijf alhier de Internationale wedstrijd voor Voedingsmiddelen en Hygiëne geopend.

Deze tentoonstelling wordt gehouden van 7 September tot 16 October.

Geheimzinnig. In Juni 1888 werd te Saefelen, in Pruisen, uit het lijkhuus ontvreemd het lijk van zeker C. K., geboortig uit Sittard.

Sedert werd daarvoor niets meer vernomen, doch nu jl. Woensdag kwam de kapitein der maréchaussée uit Roermond met eenige manschappen en twee Pruisische gendarmen te Koningsbosch, gemeente Echt. Een stukland werd omgegraven en het lijk van C. K. gevonden. Met kleeders aan, niet in een kist, lag het een halve meter diep onder de aarde.

De persoon, die het lijk ontvreemd en aldaar begraven heeft, is bekend.

Op last van den kapitein werd het lijk gekist en naar Echt vervoerd, alwaar de familie verwacht wordt, om zoo mogelijk de identiteit te bevestigen.

Oplichtersfamilie. Donderdagmiddag werden te Deutichem door agenten uit Nijmegen binnengebracht zekere Hahn, met vrouw en twee dochters, verdacht van diefstal en oplichterij, gespeeld onder de gemeenten Berg en Weel. Na met verschillende personen uit die gemeenten geconfronteerd te zijn, hebben zij reeds bekend en gistermorgen zijn zij naar Arnhem overgebracht.

Verschillende gestolen voorwerpen werden te Nijmegen, van waar zij afkomstig waren, in beslag genomen.

Schrijffproef. In een van de Brieven uit Britsch-Indië, door wijlen den oud-minister W. K. baron Van Dedem geschreven en thans in de Gids gepubliceerd, verhaalt de schrijver het volgende:

„Ik ging een bankbiljet bij het postkantoor wisselen en werd toen uitgenoodigd er mijn naam op te zetten, wat hier gebruikelijk is. Toen ik aan het verzoek voldaan had, zeide de kassier, een inlander: „that won't do, Sir; you must put your name in English characters.“ Veel moeite kostte het mij om hem te overtuigen, dat ik getracht had dit te doen, doch de schrijfkunst niet genoeg machtig was om meer te praestereen. Oawillekeurig dacht ik aan onze schrijffproef.

Alfred Bingen. Over de wijze, waarop men den Italiaanschen bankroetier Alfred Bingen op het spoor is gekomen wordt ons gemeld:

Reeds dadelijk vermoedde men, dat de broeder en medoplichtige van den hier aangehouden Gustav Bingen, uit Genoa, Alfred, zich eveneens hier te lande ophield, welk vermoeden zekerheid werd toen het bekend was geworden dat hij eenigen tijd te „Gravenhage op kamers had gewoond. De inspecteurs der recherche Van den Broek en Caspers, alhier, werden met een nauwkeurig onderzoek in verschillende plaatsen in den omtrek van Rotterdam en „Gravenhage, belast en toen dat onderzoek niet het gewenschte gevolg opleverde, lag het voor de hand dat een groote stad als Amsterdam de wijkplaats van den gezochte was. De Amsterdamsche politie werd van hier uit gewaarschuwd en dit had dan ook tot resultaat dat de recherche aldaar spoedig de hand op den gesigaleerde legde. Beide broeders zullen dus eersdags aan de Italiaansche regering worden uitgeleverd.

Inbrekers. Door een van de lieden van dit gilde is thans een bezoek gebracht aan de woning van Jhr. Holten van den Heuvel te Arnhem. De inbreker had wil van de reis, en heeft meegenomen:

18 zilveren lepeljes met tang en zeefje in schildpadden doos; 1 zilveren busje met heretepootjes, waarin 12 zilveren lepeljes; 1 vierkant zilveren presentetrommel; 1 zilveren trekpot; 1 dito melkkan; 1 porcelainen trekpot; 6 zilveren lepeljes met gedraaide steeltjes; 1 blauwe dubbele flacon met gouden moppen; 1 lederen étui met wit satijn gevoerd, waarin een zilveren mandje; 1 gedreven zilveren snuifdoos (uit den tijd van De Ruyster en Tromp); 1 zwart fluweelen beugelschakel met antiek zilveren beugel.

Hiervan wordt verdacht een persoon, lang 1.74 M., blond en dito knevel, schraal gezicht, gekleed in donker kostuum, zwarte phantastische hoed; spreekt Duitsch, geeft voor te staan op de tentoonstelling met gepolitoerde papieren snuit- en tabaksdoozen; was in het bezit van Duitsch goud- en zilvergeld. Zijne opsporing en aanhouding, alsmede van de gestolen voorwerpen, wordt door den commissaris van politie te Arnhem verzocht.

In de machine. In het Limburgsche dorp Bousenrade viel een meisje voorover in de dorschmaschine. Onmiddelijk bracht men het werktuig tot stilstand, en het gelukte het kind er nog levend nit te krijgen, hoewel zwaar aan de beenen gewond.

Anti-socialisme. Bij enkele firma's te Middelburg zijn eenige ambachtlieden ontlasten, omdat zij zich, tegen de waarschuwing hunner patroons, hadden aangesloten bij den socialistischen bond. Tegelijkertijd werden de loonen van andere werklieden verhoogd.

Hedenmorgen toen bij Amersfoort de maaier-verreende troepen van de omliggende gemeenten zich begonnen samen te trekken, brak er een hevig onweder los, waardoor twee manschappen en een paard getroffen werden.

Staats-Courant.

De Minister van Buitenlandsche Zaken brengt ter algemeene kennis, dat de heer B. A. de Waal, consul-generaal der Nederlanden te Kaapstad, aan zijn departement voor belanghebbenden te spreken zal zijn op Dinsdag 10 en Woensdag 11 September a.s., des voormiddags van 10—12 uren.

Kerknieuws, enz.

GEREF. KERKEN. Aangenomen: Naar Luitje gast (cl. Ennmatil), door W. Bouwman, cand. te Nieuwe-Pekela.

NED. EERV. KERK. Twaaftal: Te Tiel, Ter Haar, te Hoogeveen; Oudegeest, te Terborg; Knuttel, te Siedrecht; v. d. Leij, te Tjallebert; Panteboek, te Boven-Carspel; Offerhaus, te Havelte; Blankstein, te Oldo- en Nijeholtpade; Hoog, te Terwolde; Kruseman Aretz, te Wormer; Haverkamp, te Bergen op Zoom; Van Wijk, te Naarden, en Pijper, te Berkhout.

Beroepen: Te Berkenwoude, A. E. v. Deinsse, te Ammerstol. — Te Sloten (Fr.), A. Bechger, te Antwerpen.

Bedankt: Voor Morsten, door J. Avis, te Lettelbert. — Voor Oudega (Fr.), door A. Bechger, te Antwerpen.

Kerkeraden wordt bepleidelijk verzocht, onze Redactie bericht te willen zenden van alles, wat op het beroep van Dienaren des Woords betrekking heeft.

Schoolnieuws.

Tot onderwijzer aan de Chr. School te Dieren is benoemd de heer J. Koolstra, thans als zoodanig werkzaam te Rheden, die deze benoeming heeft aangenomen.

Familie-Berichten.

GETROUWD. 5 Sept.: B. H. Ortman en B. J. H. Jansen, Amsterdam. — J. H. D. Rademakers en C. C. M. F. Deters, Amsterdam. — A. N. Lents en O. M. Walkenhorst, Utrecht. — D. G. v. Embden en L. Rothe, Arnhem. — F. S. Venig en E. J. Marcus, Leeuwarden.

BEVALLEN. 4 Sept.: M. Bleeker-Wilderwaack de Bleecourt, Z. Mederhemert. — C. A. la Bastide-Baarslag, Z. Amsterdam. — B. M. Bijvoet-Rijder, D. IJmuiden, Amsterdam.

OVERLEDEN. 3 Sept.: J. A. Sijstermans, 61 j., Amsterdam. — J. A. Somers, 63 j., Dommelen. — M. J. Hondius, Amersfoort. — A. G. Wesselman v. Helmond, 67 j., Helmond. — G. J. Bos, 38 j., Goor.

Thermometerstanden:

Te Amsterdam, hedenmiddag 12 uur 62°; 3 uur 61°; hedenmorgen 9 uur 62°; hedenmiddag 1 uur 71°.

Standen van heilenochtend 8 uur:
Delfzijl 61°; Groningen 60°; Helder 62°; Amsterdam 64°; Utrecht 61°; Vlissingen 65°; Maastricht 71°.

Telegrammen.

Stettin, 6 Sept. Aan het feestmaal, door de provincie Pommeren ter eere van het keizerlijk paus gegeven, zeide de keizer dank voor het Hoch op hem uitgebracht. Z. M. deed uitkomen, dat het Pommerische legerkorps voor de eerste maal bijeengeroepen is om blijken te geven van zijn bekwaamheid in den strijd en ging terug tot de dagen, toen nog hevig word gestreden om de provincie, tot dat het gelukte dit heerlijke land met de mark te vereenigen.

De Keizer spoorde daarna de aanwezigen aan, zich aaneen te sluiten om het aandekken van Keizer Wilhelm I te beschermen: „Ter herinnering aan de grootheid van den in deze dagen herachteten tijd willen wij wederkeerig plechtig beloven voort te gaan, voort te bouwen aan datgene, wat Keizer Wilhelm tot stand heeft gebracht.“

Londen, 7 Sept. 9 tarweladingen aan de kust ten verkoop aangeboden en 4 aangekomen.

Londen, 6 Sept. Tia Straits £ 65.7.6, do. per 3/4. £ 65.12.6. Koper Chili £ 47.— do. per 3/4. £ 47.7.6. Zink £ —.— a —.—.

Zink en Lood onveranderd.

Beetwortsuiker Sept. lev. 9/6 —.

Lijnraad Aangevoerd deze week 14764 qm.

Frische Boter 9/4 —.—.

Glasgow, 6 Sept. 11/2r Pig. 48/2.

Liverpool, 7 Sept. Katoom. Verkocht 5,000 bn., invoer 2000 bn.

Liverpool, 6 Sept. (2e dep.) Katoom. Verkocht 6000 bn., op spec. 5000 bn.

Amer. any port. L. M. C. lev. Sept./Oct. 4.13, Nov./Dec. 4.14, Jan./Febr. 4.16, Maart/April 4.18, Mei/Juni —.—.

Berlijn, 7 Sept. (Slotkoersen). Rogge, Sept. 116.25, Oct. 118.—. Raapolie, Oct. 43.60, Dec. —.—. Tarwe, Sept. 124.75, Oct. 127.50, Spiritus, loco 21.80, Sept. 23.40, Oct. 23.80.

Wissel Amsterdam 2/m. —.—, kort —.—.

Bremen, 7 Sept. Petroleum, loco 6.20 brief.

Reuzel, Wilcox loco 33.—, Armour —.—.

Spek, short clear middles loco 30.—, long do. —.—.

Hamburg, 6 Sept. Raapolie, loco 45.—.

Petroleum, loco 6.25 brief, do. —.— geld.

Reuzel, Sleam 31.—.

Spiritus, Sept./

Petersburg, 6 Sept. Talk loco 49.—, Tarwe loco 8.—, Rogge loco 5.—, Haver loco 3.40. Hennep loco 4.—, Lijnzand loco 11.50. New York, 6 Sept. (Slottkoersen). Belesing Staatsrechten 1.—, do. andere effecten 1.—, Wissel op Londen 60 d. 4.89.—, id. op Parijs 5.167/8, id. op Berlijn 95 1/2, 4 pCt. Amerika 112 1/2, Atchison Topeka Santa-Fé 21 1/2, do. second. Mortg Bonds A. 36 1/2, do. 4 pCt. general Mortg. 83 1/2, Baltimore en Ohio And. 66.—, Canada Southern A. 56.—, Can. Pac. 66.—, Aand. 57 1/2, Central Pac. 20 1/2, Chie. N.Western pref. A. 146 1/2, Chie. Milw. St. Paul gew. A. 77 1/2, Denver & Rio Grande gew. A. 17 1/2, Denver & Rio Grande pref. A. 54.—, Illinois Central A. 106 1/2, Louisv. & Nashv. gew. A. 65 1/2, Michigan Central A. 102 1/2, Miss. Kansas & Texas A. 18 1/2, Erie-Spoorw. A. 87 1/2, N.Y. Ont. West. gew. A. 18 1/2, Norfolk & West. pref. A. 15.—, Manitoba Minneapolis A. 115 1/2, Union Pacific A. 15 1/2, Wab. St. L. & Pac. pref. 25 1/2. New York, 6 Sept. Katoen. Dagel. ontvangst 4000 bn., dag. uitvoer naar Gr.-Britt. —, b., do. naar het vasteland —, bn., middl. Upland 8 1/2, do. N.-Orleans 7 1/2, op lev. Sept. 7.85, op lev. Dec. 8.03, Petroleum, ruw 7.50, pipe line certifi. lev. Oct. 125 1/2, geraffineerd 7.10, te Philadelphia 7.05, Terpetijnt 28.—, Rensel, Western Steam 6.30—, Talk 4 1/2, Mais Western 40.—, per Sept. 38 1/2, per Oct. 38 1/2, Suiker 96 pCt. Centrifugal 3 1/2, Muscovado 3.—, Tarwe, voorjaar No. 1 Northern 65 1/2, roode winter 63 1/2, lev. loopende maand 63 1/2, Oct. 63 1/2, Nov. 64 1/2, Dec. 65 1/2, Koffie Rio 7 low ord. Sept. 14.75 a 14.80, Nov. 14.45 a 14.55, No. 7 15 1/2, Meel voorj. 2.80, Tin, Straits 14.45, Zilver 67.—, a.—, Vracht n. Liverpool per bushel 23 d. a.—, naar Londen 25 d. a.—, voor Katoen 1 1/2. Koper 12.25 — a.—.

Handels- en Marktberichten.

Amsterdam, 7 Sept. Tarwe per 2400 KG. op levering November f 142.—, —, Maart 146, 145.—, Rogge per 2100 KG. op levering Oct. f 96, 95.—, Maart f 102, 101.—, —, Lijfolie, Jan./Mci f 21, Juni/Aug. f 21 1/2. Koffie, Goed ord. Java 55 1/2 c., good average Santos 47 c. Afgedaan 137 bn. Java WIB alh. gedopt, Goenoeng Pasang en 254 bn. Java Tanak Wangie ex Telemachus. Tin vast, prijzen onveranderd. Katoen vast gestemd. Petroleum onveranderd. Suiker kalm. Sept. f 113 1/2 aangeboden. Amsterdam, 7 Sept. Aardappelen. De prijzen zijn: Friese Franeker Jammen f 1.50 a 1.70. Friese Munsterseche of Zaaiers f 1.15 a 1.20. Flakkeesch Jammen f 1.70 a 1.80. Champignons Jammen f 1.20 a 1.25. Geldersche Blauwen f 1.50 a 1.65.

Geldersche Kralen f 1.— a 1.10. Geldersche Muisjes f 1.50 a 1.60. Haardlemmer Bollen f 1.— a 1.20. Noordwijker Grave f 1.80 a 2.20. Noordwijker Zand f 1.90 a 2.—. Sassenheimer Zand f 1.— a 1.20. Hillegommer zand f 2.— a 3.—. Aanvoer 8 ladingen. Handel matig. Schiedam, 6 Sept. Montwijn f 8.25, Jenever f 12.25, Amsterdamse proef f 13.75 per HL. zonder fust of belasting. Spooling commissie f 0.90 per ketel. Nieuwv. van den Branderbond. Montwijn f 7 1/2 a f — per HL. zonder fust of belasting. Leiden, 6 Sept. Heden zijn ter voormarkt aangevoerd: 487 runderen, 75 kalveren, 1218 schapen, — paarden f — a —, 8 veevrouwen f 80 a 120, 52 stieren f 64 a 224, 187 kalf- en melkkoeien f 105 a 235, 78 varkoeken f 85 a 187 per stuk, 128 vette koeien en ossen f 120 a 249 per stuk en 54 a 68 ct. per kilo, 42 graskalveren f 14.— a f 42.—, 46 vette kalveren f 32.— a —, 78.— per stuk, en 65 a 85 ct. per kilo, 29 nuchter kalveren f 11.— a 20.— per stuk, 656 vette schapen f 10.— a 30.— per stuk, en 25 a 30 ct. per kilo, 562 weideschapen f 12.— a f 23.—, 238 lammeren f 10.— a 17.—, 153 magere varkens f 12.— a 23.—, 343 biggen f 3.— a 11.—. Arnhem, 6 Sept. Tarwe f 5.90 a 6.25, rogge f 4.30 a 4.60, boekweit f 5.— a 5.60, haver f 2.75 a 3.—, wikkelen f — a —, paardenboonen f — a —, klaverzaad p. kilo f — a —, aardappelen f 1.40 a 2.—, appelen f 2.— a 3.—, peren f 3.— a 3.75, boter f 1.— a 1.20 per kilo, eieren f 3.45 a 3.90 p. 100 st., vette varkens 30 a 34 c. p. kilo. Aanvoer: 220 hect. tarwe, 190 hect. rogge, 300 hect. boekweit, — hect. wikkelen, 70 hect. haver, 400 hect. aardappelen, 220 hect. appelen, 90 hect. peren, — hect. paardenboonen, — hect. klaverzaad, 1150 kilo boter, 21000 st. eieren, 60 vette varkens. Kralingen, 6 Sept. Van 31 Aug. tot en met 6 Sept. werden ter markt aangevoerd 644 somer- en — winterzaden; groote gold f 0.80 a 1.35, kleine f — a —, winterzalm f — a —, St. Jacobszalm f — a — per 1/2 KG. Oudevismen, 6 Sept. Ruwarije Tarwe f 6.25 a 6.50, roode do. f 5.60 a 6.—, Ris do. f 5.75 a 6.25, rogge f 3.75 a 4.25, gerst f — a —, haver f 2.60 a 3.—, zwarte haver f — a —, boekweit f — a —, wikkelen f — a —, boonen f 6.25 a 6.50, koolzaad f — a —, peren f 2.25 a 2.75, appelen f 1.35 a 2.—, aardappelen f 1.50 a 2.50, alles per HL, boter f 1.20 a 1.40 p. kilo, eieren f 3.60 a 4.— per 104 stuk, varkens f 12.— a 30.—, biggen f 2.50 a 6.—, schapen f — a —, lammeren f — a —, koeien f — a —, ossen f — a —, kalveren f — a —. Dordrecht, 6 Sept. De prijzen van boter zijn: gras, stukken van 1/2 kilo 70 a 65 c., tonnen van 10 kilo f 12.50 a 11.50, hooi, stukken a — c., tonnen f — a —, wei, stukken

57 a 50.— ct., aanvoer 1411 stukken en 10 tonnen. Kunstbater 35 a 30 ct. Eieren f 4.50 a 4.25 per 100 stuks. Zwolle, 6 Sept. Op de heden alhier gehouden weekmarkt waren de prijzen als volgt: Granen. Tarwe f 5.25 a f 5.50, rogge f 4.25 a 4.50, boekweit f 5.25 a 5.50, gerst f 4.40 a 3.60, paardenboonen f — a —, haver f — a —. Aardappelen f 1.70 a 2.25 alles per hekt. Boter, aanvoer ter markt 688 1/2 en 238 1/2 vaten, benevens 3650 1/2 KG. kluitenv. Totale aanvoer 35930 1/2 KG. Handlsw. f 19.760.50. Notitie van heden per KG. f 1.— a 1.30. Per 20 KG. of 1/2 vat prima kwal. f 22.50 a f 24.—. Afwijkinge soort f 21.— a 22.—. Tweede soort f 19.— a 20.—. Grasbater f — a —. Eieren f 3.— a 4.— per 100 stuks. Vee. Aanvoer deze week op Zwollerskerpel-voormarkt en heden totaal 750 stuks. Men besteedde: neurende en versckalfde koeien f 115 a 210, do. schotten en vaarsen f 110 a 180, gaste koeien voor de vetweide f 110 a 160, vaarsen do. f 90 a 130, Nov.-kalv. koeien f 120 a 165, ossen voor de vetw. f 100 a 145, drachtige en gaste pinken f 55.— a 110, melkkoeien f — a —, pinken — a —, stiecken f — a —, jarige pinkstieren f 65 a 125, fokkalveren f 25 a 30, nuchtere kalveren f 7 a 13.—, jonge lammeren f — a —. Alkmaar, 6 Sept. Granen. Aanvoer 3742 HL. Tarwe f 5.75 a 6.10, rogge f 4.— a 5.—, gerst f 3.25 a f —, id. Chev. f 4.25 a 4.60.—, haver f 2.25 a 3.—, boonen: paarden f — a —, bruine f 10.— a 14.50, citroen f 16.50 a —, duiven f — a —, witte f 16.50 a —, zaden: kanarie f — a —, rood mosterd f 7.50 a 14.50, geel do. f 7.— a —, kool f — a —, lijn f — a —, karwij f 12.— a 13.60, blauw maan f 7.25 a 8.50, groene erwten f 7.— a 16.—, grauw do. f 10.— a 19.—, vale do. f 6.75 a 7.50, witte do. f — a —. Alkmaar, 6 Sept. Kaas. Aanvoer 490 stapels, wegende 155000 kilo; prijs van kleine f 28.—, commissie f 25.—, middelh. f 26.—. Leeuwarden, 6 Sept. Doter. Aangevoerd 487 1/2, 103 1/2, 26 1/2 v.; prijs f 43.50 a —. Kaas. Aangevoerd 21475 kilo; nagel f 15.— a 26.—, kruid f — a —. Rijssel, 5 Sept. Vlas. Ofschoon kleiner dan de vorige week, was deze week de omzet voor den tijd van het jaar bevredigend. Snuit met goede vraag naar alle sorten; prijzen hebben een neiging tot rijzen. Op lev. kwam er een belangrijke verkoop tot stand. Garen van vlas en snuit voortdurend goed begeerd; prijzen zeer vast. Linnen eveneens met goeden handel.

do. voor Londen 28.— a 30.— c. per kil. Nieu- rende en versckalfde koeien f 110 a 210, do. schotten en vaarsen f 115 a f 180, gaste koeien voor de vetweide f 110 a 160, dito vaarsen f 90 a 130, Nov.-kalvende koeien f 120 a 165, ossen voor de vetw. f 100 a 145, drachtige en gaste pinken f 55.— a 110, melkkoeien f — a —, pinken — a —, stiecken f — a —, jarige pinkstieren f 65 a 125, fokkalveren f 25 a 30, nuchtere kalveren f 7 a 13.—, jonge lammeren f — a —. Alkmaar, 6 Sept. Granen. Aanvoer 3742 HL. Tarwe f 5.75 a 6.10, rogge f 4.— a 5.—, gerst f 3.25 a f —, id. Chev. f 4.25 a 4.60.—, haver f 2.25 a 3.—, boonen: paarden f — a —, bruine f 10.— a 14.50, citroen f 16.50 a —, duiven f — a —, witte f 16.50 a —, zaden: kanarie f — a —, rood mosterd f 7.50 a 14.50, geel do. f 7.— a —, kool f — a —, lijn f — a —, karwij f 12.— a 13.60, blauw maan f 7.25 a 8.50, groene erwten f 7.— a 16.—, grauw do. f 10.— a 19.—, vale do. f 6.75 a 7.50, witte do. f — a —. Alkmaar, 6 Sept. Kaas. Aanvoer 490 stapels, wegende 155000 kilo; prijs van kleine f 28.—, commissie f 25.—, middelh. f 26.—. Leeuwarden, 6 Sept. Doter. Aangevoerd 487 1/2, 103 1/2, 26 1/2 v.; prijs f 43.50 a —. Kaas. Aangevoerd 21475 kilo; nagel f 15.— a 26.—, kruid f — a —. Rijssel, 5 Sept. Vlas. Ofschoon kleiner dan de vorige week, was deze week de omzet voor den tijd van het jaar bevredigend. Snuit met goede vraag naar alle sorten; prijzen hebben een neiging tot rijzen. Op lev. kwam er een belangrijke verkoop tot stand. Garen van vlas en snuit voortdurend goed begeerd; prijzen zeer vast. Linnen eveneens met goeden handel.

Scheepstijdingen.

BINNENLANDSCHE HAVENS.
IJmuiden, gearr. 7 Sept. *Queen Mab*, Smith Londen. *Nautilus*, (s) Londen.
Vertrokken 6 Sept. *Telemachus*, (s) Batavia via Liverpool; *Bionac*, (s) Bristol; *Arkadia* (s) Hamburg; *Drammen*, (s) Christiania; *Kinghorn*, (s) Londen; *Prinses Marie*, (s) Batavia; *Gorm*, (s) Blijth; *Zenevour*, de Grooth, Hel- singfors.
Nieuwe Waterweg, gearr. 6 Sept. *Devonia*, (s) Dantzig; *Ary Scheffer*, (s) Havre; *Zoppot*, (s) Dantzig; *Theano*, (s) Bilbao; 7 Sept. *Madaira*, (s) Hamburg; *Arion*, (s) Bremen; *Stoomvaart*, (s) Hamburg.
Vertrokken, 6 Sept. *Celaeno*, (s) Bilbao; *Ur- bino*, (s) Baltimore via Sunderland; 7 Sept. *Star of Italy*, Groot, Port Pirie; *Dundas*, (s) Gran- gemouth.

BUITENLANDSCHE HAVENS.

Patras, vertr. 2 Sept. *Zichy*, (s) Amsterdam.
Plymouth, gearr. 6 Sept. *Tandillon Castle*, (s) Kaapstad.
Santander, vertr. 5 Sept. *Jesmond*, (s) Am- sterdam.

Bremerhaven, gearr. 6 Sept. *Neptun*, (s) Amsterdam.
Frederikstad, vertr. 6 Sept. *Johanna*, (s) Rotterdam; *Christiana*, (s) Amsterdam.
Batavia, vertr. 5 Sept. *Merkara*, (s) Australië naar Londen.
Uleaborg, vertr. 1 Sept. *Emanuel*, Christen- seen, Amsterdam.
Elseneur ter reede gearr. 5 Sept. *Clara*, Albrand, Sundswall naar Westaan.
STOONVAARTBERICHTEN.
Prins Hendrik, van Batavia naar Amster- dam is 7 Sept. Ouessant gepasseerd.
Prins van Oranje, van Batavia naar Am- sterdam arriveerde 7 Sept. te Suez.
Gedé, van Rotterdam naar Java is 6 Sept. Ponta da Guia gepasseerd.
Edam, vertrok 5 Sept. van New York naar Amsterdam.
Oberon, vertrok 6 Sept. van Barcelona naar Cadix.
Rembrandt, vertrok 6 Sept. van Portimao naar Amsterdam.
Sirius, arriveerde 6 Sept. van Pillau te Neufahrwasser.
Urania, vertrok 7 Sept. van Cuxhaven naar Amsterdam.
Stentor, van Batavia naar Amsterdam arri- veerde 6 Sept. te Suez.
Jason, van Amsterdam en Liverpool naar Batavia vertrok 2 Sept. van Algiers.

Bours-Overzicht.

Voor verweg het meereandel der buitenl. staatsfondsen had de markt een minder geani- meerd verloop, terwijl er zeer weinig omging. Amerikaansche sporen willig, doch met weinig handel.
Nationale Staatsfondsen vast; Buitend. 1/2 a 3/4 lager.
Hooger waren Rotterdam Bank 5, Pakket 1/2, Petroleum 17, Transvalia 1/4, 3/4, pCt. Duin- water 2, Deli-Maatschappij 1, Herringa 1/2, Deli-Batavia 2 1/2.
Lager: Oblig. Zeeland 1/2.
Binnenlandsche sporen still. Russische. Voor Weichsel 3/4 minder. Amerik. 1/2 a 1 pCt. williger.
N. Brazilië 87 1/2, Ven. Telefoon 94, pref. Erie 49 1/2 a 50 1/2, 2e dito 32, 4 pCt. Alg. Hyp. 73 1/2, Privil. Indent 93, Reliquet Zwest 22 1/2, Gulf Oblig. 101 1/2, 1/2, 4 pCt. Portugal 33.
Coupons onveranderd.
Prolongatie 1 1/2 pCt.

WATERHOOGTE.

KEULEN, 7 Sept. 1.41 M. boven O. Val 0.02 M.
MANNHEIM, 6 Sept. 3.08 M. Val 0.04 M.
COBLENZ, 6 Sept. 1.64 M. Val 0.02 M.
ANRHEIM, 6 Sept. 7.95 + 1.23 M. Val 0.05 M.
MAASTRICHT, 6 Sept. Hoogte der Maas 0.06 M. boven O aan de peilschaal der brug. Val 0.00 M.
VREESWIJK, 7 Sept. 1.20 + A. P. 5.66 M. onder N. A. P. Val 8 cM.

PRIJSCOURANT opzemaakt door de VERENIGING VOOR DEN EFFECTENHANDEL.
De met * gemerkte Fondsen zijn noodlijdend en worden zonder rente berekend.

AMSTERDAM, 7 Sept. 1886.										AMSTERDAM, 7 Sept. 1886.										AMSTERDAM, 7 Sept. 1886.										AMSTERDAM, 7 Sept. 1886.									
Staatsobligat.										Staatsobligat.										Staatsobligat.										Staatsobligat.									
Rente 4 1/2 %										Rente 4 1/2 %										Rente 4 1/2 %										Rente 4 1/2 %									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									
1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.										1000 f. 1000 f. 1000 f. 1000 f.									

Plaatsgebrek noodzaakt ons vele ad-
vertentien tot een volgend N^r. uit te stellen.

ADVERTENTIËN.

Den 25en September 1895 zul-
len D. V. onze geachte Zwager
en Zuster,
JAPHET STRUIJK Az.
EN
NEELTJE HIRSCHMAN,
HUNNE

25-jarige Echtvereeniging

HERDENKEN.
Den Heere onzen dank, aan
hen onse heilbede.
Ook namens de familie,
A. HIRSCHMAN.
Pernis, 6 Sept. 1895.

De ondergeteekenden geven bij deze
kennis, dat de Directie van het Bureau
der *Oprechte Haarlemsche Courant* te
Amsterdam, (Damsrak 99), tijdelijk op-
gedragen is aan den Heer **M. FEIKEMA**,
en zulke ter vervanging van den Heer
J. J. KOENIGSZ, die op verzoek van
zijnne betrekking als zodanig onthe-
ven is.

Haarlem, 5 September 1895.
JOH. ENSCHÉDÉ EN ZONEN.

Admissie-Examen.

Het eerstvolgend examen ter toela-
ting tot de lessen aan de Vrije Univer-
siteit gegeven, zal D. V. worden afge-
nomen **DINSDAG en WOENSDAG 17 en**
18 September. Hun, die zich daaraan
wenschen te onderwerpen, wordt ver-
zoekt, zich met opgave van ouderdom,
woonplaats en der faculteit, waarin zij
wenschen te studeren, schriftelijk aan
te melden bij den ondergeteekende,
voor of op **Vrijdag 13 September**.

De dec. der lit. fac.,
Dr. J. WOLTER.

't Bestuur der Chr. School te
Zwartbroek, gem. BARNEVELD, vraagt
zoo spoedig mogelijk een

Onderwijzer.

Salaris f 600. Adres: 't Hoofd der
School J. VAN DER VEGT.

DENNENOORD.

Tegen 15 Oct. worden in dit nieuwe
Krankzinnigengesticht nog enkele

Verplegers en Verpleegsters
gevraagd, die lust hebben, om God
den Heere in dit werk der barmhar-
tigheid te dienen.

Een Christelijke wandel en een goede
gezondheid zijn eerste vereischten.
Adres: den Secr. van 't Gest. Bestuur,
G. A. BOSCH, te Hoogerveen.

NEDERLANDSCHE Handel-Maatschappij

Veiling te AMSTERDAM

op **DINSDAG den 10den SEPTEMBER**
1895, des voormiddags ten 10½ ure,
van ongeveer

11,500 Balen Java Koffie liggende te
Amsterdam.

400 Kisten Padang Koffie liggende
te Amsterdam.

8,600 » Java Koffie liggende te
Rotterdam.

3,000 » Java Koffie liggende te
Middelburg.

3,600 » Java Koffie liggende te
Dordrecht.

26,700 Balen en 400 Kisten.

De monsters zijn te bezichtigen te
Amsterdam en te Rotterdam den 3,
4, 5, 6, 7, 9 en 10 September en op
dezelfde dagen te Middelburg en te
Dordrecht die van hetgeen aldaar ligt.

Op de monsterzolders te Amsterdam
en te Rotterdam wordt gedurende de
genoemde dagen aan iedereen de ge-
legenheid verschaffd de monsters te
proeven.

Amsterdam, 3 September 1895.

AMERIKAANSCH RIJWIELEN

JOHAN KOOPMANS & Co
AMSTERDAM.

Speciale inrichting voor
SOHOVEN NAAR HAAT in
pijpen afbreken voor ge-
voelige, pijnlijke, gebrek-
tige, malle en plattevoet,
knebels, exteroogen etc.

ANTON HUF Jr.,
Kalverstraat 200, Amsterdam.

Mason & Hamlin Orgels.
Hoogste Onderscheiding op alle Wereldtentoonstellingen.
De schoonste Instrumenten voor de Huiskamer en den Salon.
VOCALION-ORGELS voor Kerkgebruik,
evenaren in toon de beste Piporgels.
Lagere aanschaffingsprijs, minimum onderhoud.
HOOFD-AGENTS: **C. C. BENDER, Leiden en Amsterdam.**

VRAAGT:
Ontbijt-, Sucadekruid- en Gemberkoek,
Boterbâtons en Botersprits,
uit de **KOEK-FABRIEK „DE NEDERLANDER”,** van
B. J. LINDEBOOM & ZONEN
GOUDEN MEDAILLE Brussel 1891.

Kustvisschers BARRADEEL en HET BILDT.

Ten behoeve van de noodlijdende
kustvisschers in bovengenoemde ge-
meenten is ontvangen:

Van S. Gaastra te Workum f 10,
V. B. te Leeuwarden f 5, De Bruining
te Almelo f 10, J. A. Bühringer te
Maastricht f 10, H. Nijland te Dor-
drecht f 1, F. L. te Haarlem f 10,
v. d. M. te 's-Hage f 2.50, N. N. te
W. f 2.50, J. B. d. H. te Haarlem f 5,
H. te W. f 1, K. A. W. te Huizum
f 25, collectie te Leeuwarden f 555.00,
Franeckeradeel f 73.13, Menaldumadeel
f 68.50, Leeuwarderadeel f 63.31½,
Baarderadeel f 59.94, Franeker f 33.50,
Ferwerderadeel f 13.05, Diverse in-
teekenlijsten en schaalcol. f 1412.88,
te samen f 2352.91½.

Voorts is nog ontvangen:
Alleen voor die in Barradeel van
H. H. M. M. de Koninginnen f 400;
collectie in die gemeente f 309.67½,
Feitema Tjallingh te Amerongen f 10,
te samen f 719.67½.

Alleen voor die in Het Bildt van
H. H. M. M. de Koninginnen f 400; col-
lectie in die gemeente f 235.15, Dr. B.
W. S. A. te 's-Hage, f 25,—, te samen
f 660.15.

Totaal generaal f 3732.74.

Voor deze gelden zal materieel wor-
den gekocht, om naar gelang van be-
hoeft en geleden schade aan de vis-
schers te worden uitgereikt, om daar-
van in den aanstaanden winter fuiken
te maken.

De Commissie betuigt haren harte-
lijken dank voor de ontvangsten giffen.

C. VAN DALSSEN FONTEIN, Burg.
van Barradeel te Sexbierum.

H. J. BRUINING, Welhouder van
Barradeel te Wijnaldum.

L. W. DE VRIES, Welhouder van
Barradeel te Minnertgea.

EDO BERGSMAN, Burgemeester van
Het Bildt te St. Anna-parochie.

W. B. WASSENAAR, Welhouder van
Het Bildt te St. Jacoba-parochie.

B. TIJMSMA, Welhouder van Het
Bildt te St. Jacoba-parochie.

Sexbierum, } 2 Sept. 1895.
St. Anna-Parochie, }

Pijp-Kerkorgel,

finke toon, zeer soliede en mooi spre-
kend front, wegens plaatsgebrek voor
slechts f 350 te koop. Geheel speel-
vaardig in de kerk.

Te zien en te bespelen aan de Orgel-
fabriek van J. PROPER, Kampen.

BRAND TE HOOGE ZWALUWE.

De ondergeteekende verklaart, dat in zijn **BRANDKAST**, fabrikaat van den
Heer **J. LIPS**, te **Dordrecht**, niettegenstaande den hevigen vuurgloed, zonder de minste
bespuiting van het brandende gebouw, na afkoeling bij de opening door den Heer LIPS zelve
bleek, **deszelfs Inventaris geheel ongeschonden** werd bevonden. Eere wien eere
toekomst, met mijn hoogsten dank voor dit deugdelijk fabrikaat.

D. A. VAN ES VOGEL.

BRAND TE HOOGE ZWALUWE.

In den verschrikkelijken brand te **HOOGE ZWALUWE**, waarbij
42 huizen tot den grond zijn afgebrand, bevond zich een **BRAND-**
KAST door ondergeteekende geleverd aan den Heer **VAN ES VOGEL**,
aldaar.

Bij opening dezer Brandkast werd de geheele inhoud
ongeschonden bevonden.

J. LIPS Bz.,

Fabrikant van Inbraakvrije Brandkasten en Kluisdeuren,
Dordrecht, Groenmarkt 9. Den Haag,

Firma J. VAN ZANTEN & Co.,
VEENESTRAAT 44.

N. B. PRIJSCOURANTEN worden op aanvraag toegezonden.

Victorianwater

uit de *Victoria Bron* te Oberlahnstein by Ems

TAFELDRANK

van het Koninklyke Huis der Nederlanden.

Maatschappij tot Exploitatie van de **VICTORIA-BRON** te Oberlahnstein, gevestigd te Rotterdam.

BREEBAART'S ORGELHANDEL.

Zonder daarin onderwezen te zijn

kan nu iedereen, van welken leeftijd ook, alle Psalmen en Gezangen
spelen. **Gratis en franco** zenden wij eenige proefpsalmen, opdat
men besluite tot den aankoop van een orgel; want:

IN IEDER CHR. GEZIN BEHOORT EEN ORGEL.

Tegen de laagste, doch vaste prijzen, hebben wij er thans
ruim **300 in voorraad**, van af f 55.— en wij leveren er enorm
veel af alleen op tekening. 100en attesten daarop reeds ontvangen.
Vooral de **STORY & CLARK ORGELS** zijn bijzonder aan
te bevelen, om hun schoonheid van toon en heerlijke registers.

Men kome onze geheele eenige en fijne sortering zien en
hooren of vrage de Catalogus.

DAMRAK 22 — AMSTERDAM — vlak b/h. Centraal-Station.

P. VAN EIJK, FIRMA JOHANNES KRAMER & Co. Dam 15-17, Amsterdam.

Koopen en verkoopen **EFFECTEN**, diverse **LOTEN** en vreemde **COU-**
PONS, Wisselen **Gouden, Zilveren MUNTEN** en vreemde **Banknoten**.
Sluiten **PROLONGATIËN** en **BELEENINGEN**. Nemen **gelden** af **DEPO-**
SITO ½ pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met **Duizend**
Gulden worden op vertoer terugbetaald.

Laatste Week!! VAN DEN GROOTEN UITVERKOOP 21 Damstraat 21.

De prijzen zijn opnieuw verminderd!!

Groote partij in **Dames Kamgaren Elastieken Laarzen**, rondom'fijn leder,
met lakneusjes, van f 3.50 voor den spotprijs van f 2.50, van f 4.25 voor
f 3.— en hooger.

Buitengewoon koopje in **Knooplaarzen** van f 4.75 voor f 3.25, van f 5.—
voor f 3.75 en hooger.

Groote partij sterke lederen **School-Laarzen**, met leder gevoerd, van f 1.75
voor f 1.35, van f 1.90 voor f 1.60, van f 2.10 voor f 1.75, van f 2.50 voor
f 2.—, van f 2.75 voor f 2.25, van f 3.25 voor f 2.50.

Dames Stoff. Pantoffels met lederen zolen, van f 1.10 voor 75 Ct., van
f 1.25 voor 90 Ct., idem in beste kwaliteit, extra solide, van f 1.40 voor
f 1.10, van f 1.60 voor f 1.25. **Dames Stoffen Pantoffels** met hakken en kleine
strikjes, van f 1.60 voor den spotprijs van f 1.25, dezelfde laag op den voet,
met hakken en strikjes van f 1.70 voor f 1.30. **Dames stoffen Pantoffels**
met hakken en groote rosetten, prima kwaliteit, van f 1.75 voor f 1.35. Een
partij **Dames stoffen Elast. Schoenen**, met lage hakjes van f 1.60 voor f 1.25.

Heeren-Bottines in groote keuze, van f 3.75 voor f 2.25, van f 4.— voor
f 2.75. **Kaislederen Bottines** van f 4.50 voor f 3.—, van f 5.— voor f 3.50.
Rijg-Bottines, Engelsch model, van f 4.25 voor f 2.90, van f 5.50 voor f 3.50,
van f 5.75 voor f 3.75, van f 6.— voor f 4.—.

Kinderschoentjes en Laarsjes van af 35 Ct., 40 Ct., 45 Ct., 60 Ct.

Wie extra goedkoop en solied
SCHOENWERK wil koopen, profiteere
nu van deze laatste week!

TE AMSTERDAM:

21 DAMSTRAAT 21,
van af den Dam aan de linkerhand.

**AMERIKAANSCH
RIJWIELEN**
„Prestent”
RICHE PRIZE.
LICHT — DUURZAAM — GEGARANDEED.
JOHAN KOOPMANS & Co
AMSTERDAM.
Speciale inrichting voor
SOHOVEN NAAR HAAT in
pijpen afbreken voor ge-
voelige, pijnlijke, gebrek-
tige, malle en plattevoet,
knebels, exteroogen etc.
ANTON HUF Jr.,
Kalverstraat 200, Amsterdam.

**HELM
Cacao**
der
NEDERLANDSCHE CACAOFABRIEK
TE
HELMOND.
(HOLLAND).
is blijkens de analyses om haar
SUPERIEURE QUALITEIT
RUW VOEDINGSGEHALTE
„GROOTE ZUIVERHEID”
„zuiverheid”
„VOEDINGS-
GENOTMIDDEL”
„Alom Verrijfbaar”
Inhoudend in busse voorzien van ons
GEDEFEERD FABRIEKS-MERK.
Hoofdverlegeneuorder voor Neder-
land, de Heer
A. OVERWEG, Rotterdam.

Hoogstbelangrijke Kunstveiling.
in de Groote Zaal van
DE BRAKKE GROND, Nes, Amsterdam,
ZAL OP
Dinsdag den 10den September 1895,
des morgens te 11 uur precies,
in publieke veiling worden gebracht de hoogstbelangrijke verzameling
MODERNE SCHILDERIËN,
van den Hoogwelgeb. Heer
N. A. Baron STEENGRACHT VAN MOYLAND,
onder Directie van den Heer **A. PREYER**, Kunsthandelaar, Amsterdam.
Te bezichtigen in **De Brakke Grond, Zaterdag 7 en Zondag**
8 September 1895, op vertoer van Catalogus of Entreekaart
te verkrijgen bij **A. PREYER**, 19 Wolvenstraat, Amsterdam, of bij
HH. Kunsthandelaars en Makelaars.
Maandag 9 September publiek te bezichtigen.

JOHANNA RUTTENBERG,
Dames-Costumes.
63 LEIDSCHESTRAAT 63.

AMSTERDAMSCH GASFABRIEKEN.
KOOKFORNUIZEN, GASKOMFOREN, AUTOMATISCHE
WATERKOOKTOESTELLEN, OVENS voor **BANKETBAKKERS**
en andere **TOESTELLEN**, zeer geschikt voor huishoudelijk gebruik,
te koop en te huur.
In gebruik te zien: Hoofdkantoor, **KEIZERSGRACHT 446** en Klachten-
kantoor, **PLANTAGE PARKLAAN** hoek **DOELAAN** en ook op de Wereld-
tentoonstelling.

Attentie s. v. p.
In mijne Magazijnen wordt uitaluitend het soliedste
en nieuwste in **HAARMACHINES** uit de eerste fabrieken
der wereld geleverd, tot prijzen ver beneden alle
concurrentie, ook voor diegenen, welke eene Machine
wenschen, tegen zeer gemakkelijke betaling.
Deugdelijke garantie en kosteloos onderwijs.
A. LEWENSTEIN,
Warmoesstraat 189, bij den Dam.
Kalverstraat 146/148, b/h. Spui.
TWEEDRAADS-HANDMACHINES van af f 14.—.
Id. Id. „26.— met kast.
Reparatiën spoedig en goedkoop.

Vraag alvorens uwe inkoop te doen mijne
Stalen franco ter inzage.
LINNEN DAMAST TAFELKLEDEN in wit, crème of grijs, met franjes en
gekleurde randen, 124 x 124 f 1.15, 142 x 142 f 1.40 en 162 x 162 f 1.85.
ONTBIJTLAKEN, zuiver linnen Damast, prachtig mooi, f 1.75 en f 2.—.
VINGERDOEKIES f 1.20 p. doz. **KINDERSLABETTES** met figuren, f 1.20 p. doz.
ONTBIJSTELLEN, zuiver linnen Damast, f 3.60 per stel. Rijke keuze in
linnen Damast **TAFELLAKEN** van af 80 Cts. **SERVETTEN** f 3.60 per dozje.
TAFELGOED van mindere kwal. en prijs, steeds voorradig.
THEEDOeken, HANDDOeken, ZAKDOeken, WIT KATOEN enz. in div. prijzen.
WIT FLANEL (koopjes) stukken van 20 El. f 3.20, f 3.70 en f 4.40.
ZUIVER LINNEN voor LAKEN en HEMDEN.
BUITENGEWOON VOORDEELIG.
80 c.M. breed f 25, 28 en 32½ Ct. p. El. 160 c.M. breed f 55 en 60 Ct. p. El.
VOOR HEEREN
bied ik aan keurige nette **COSTUMES** van af f 12.—, f 14.— en hooger.
DEMI-SAISONS van af f 10.25. **BROEKEN** van af f 4.—. Ontbied de Stalen,
erf se tong met een maatpak en u ontvangt alles franco terug. Voor
goed passen en elegante coupe wordt ingestaan. Model naar keuze.
R. D. A. v. d. WOUDE, Zwartsluis.
ELECTRISCHE DRUKERIJ, voorheen J. J. Aarn & Zoon.